

znano Vam je, čč. skupščinarji, iz prejšnjih naših poročil; danes nam se je ozreti na zadnjo upravno dobo od današnjega dneva nazaj do dne 26. julija 1893., ko se je VIII. skupščinska slavnost v rodoljubni Sezani na Krasu obvršavala s takim navdušenjem i sijajem, ki sta morala vsplameniti čuteča srca za to vseslovensko družbo.

Vodstveni izvestitelj bo rešil svoj nalog le bolj v glavnih potezah, da ne bode ni preutrudilno zanj in predolgo za čč. skupščinarje, kateri pa si iz teh kratkih podatkov utegnejo vendar le napraviti istinito sliko o društvenem delovanju.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Evropske vojne sile. Leta 1890. je v vsej Evropi bilo 6,950.000 vojakov. Predlanskim jih je bilo 12,562.000, in pričakovati je, da jih bode koncem tega stoletja že nad 22,000.000.

Časopis na Libanonu. Turška vlada je dala dovoljenje, da se začne na Libanonu v arabščini izdajati dnevnik „Eldar“ (Dežela). Kakor je znano, biva na Libanonu 250.000 ljudi, ki imajo guvernerja in neke posebne pravice nasproti Turčiji.

Kolesarstvo in srčne bolezni. Angleški zdravnik dr. Jurij Herschell se je prepričal iz mnogih skušenj, da biciklisti boleajo za srčnimi boleznimi, katere si nakopljejo s tem, da preveč napenjajo svoje sile. Posebno škodljivo je dirkanje in pa vožnja navkreber, ko biciklist napenja vse moči svoje.

Podzemeljske reke v Algieru. Uradnik francoskega topografičnega urada je izdal knjižico, v kateri opozarja na podzemeljske reke v Algieru. M. Julij Galens, tako se piše ta uradnik, dokazuje, da od Atlanske visoke planjave do Sredozemnega morja teče cela vrsta rek pod zemljo. Že leta 1863. so bili zasledili tako reko mej Bel-Hacelom in Hillilom. Napravili so bili 2 1/2 metra globok jarek in reko odkrili. V reki je bilo mnogo rib, kar kaže, da ima daljši tek. Jarek se je pa zasul po neskrbnosti domačincev, ki so tja gonili živino na vodo. Pri vasi El Mehdiji se sliši na treh krajih podzemeljsko šumenje vode. Z malo težavo bi se dale zaslediti velike reke. Že leta 1847. je general Bédeau opozoril na te reke, ali žal ni se ničesa storilo, da bi se spravilo na površje. Z neprevelikimi stroški bi se s tem dale mnoge puščave spremeniti v rodovitne kraje.

Ljudsko šolstvo v Bosni. V šolskem letu 1892/93. je v državno šolo v Bosni hodilo 2618 mohamedancev, 4463 pravoslavnikov, 4290 katolikov, 406 židov in 195 drugovercev, vkupe torej 11.972 učencev, v minolem letu pa 3044 mohamedancev, 5102 pravoslavnikov, 5027 katolikov, 447 židov in 182 drugovercev, torej vkupe 13.802 učencev. Število učencev se je torej v enem letu pomnožilo za 15 %.

Novice.

— **Osobne vesti.** Dosedanji vojni mestni poveljnik v Ljubljani stotnik g. J. Fukatko je šel v pokoj. Na njegovo mesto pride kot provizorni mestni poveljnik stotnik Daniel Bastaja iz Budimpešte. — Suplent na c. kr. vadnici v Ljubljani g. Anton Maier je imenovan stalnim učiteljem na tem zavodu.

— **Slovenskega gledališča ljubljanskega** sezona se prične dne 27. t. m. Predstavljal se bo drama Ludovik XI. Z ozirom na to, da je odbor dramatičnega društva poskrbel za bogat repertoar, je pričakovati, da bo sezona 1894/95 slovenskega gledališča vredna naslednica lanske. Novo-aganžovane spretnosti igralne moči obetajo veliko. Poleg drame gojila se bo pridno tudi opera, ki se je lansko leto toliko odlikovala. V vsem se mora reči, da je odbor dramatičnega društva dosedaj popolnoma spolnil svojo nalogo, kajti takih priprav, kakor so se letos vršile za slovensko gledališče, še ni bilo; sedaj je dolžnost le še slavnega občinstva, da podpira slovensko gledališče s tem, da pridno pohaja vanj.

— **Novo gasilno društvo** snujejo v Želimljah v ljubljanski okolici. Novi gasilni društvi ste se tudi ustanovili v Dovjem na Gorenjskem in v Starem Trgu pri Poljanah v črnomaljskem okraju.

— **Za vodovod v Kočevju** so pripravljala dela že dokončana. Z delom po načrtih dež. inženirja g. Hraskega pričelo se bode še letos. Vodovod, za katerega so stroški na 70.000 goldinarjev proračunjeni, bode že prihodnje leto gotov.

— **Vodovod v Knežaku** so dne 17. t. m. slovesno blagoslovili in izročili v porabo. Kdor pozna ondote razmere, bo vedel veliko hvalo možem, ki so pripomogli do tega, da se je ondotnemu prebivalstvu pripomoglo do zdrave vode, katere je dosedaj toliko primanjkovalo, posebno če le količkaj časa ni deževalo.

— **Slovenski napisi v Ljubljani.** Proti sklepu občinskega sveta ljubljanskega, da se imajo javni napisi pri vseh ulicah in trgih tako premeniti, da se napravijo vsi brez vsake izjeme v slovenskem jeziku, vložil je Ferdinand Mahr s sedmimi tovariši pritožbo na deželni odbor. Deželni odbor je pritožbi z večino glasov ugodil in s tem razveljavil sklep občinskega sveta. Občinski svet je v svoji zadnji seji razpravljal o tem določilu deželnega odbora in sklenil pritožiti se proti njemu na upravno sodišče.

— **Šentjakobsko-trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda** priredila je minolo nedeljo popoludne lepo veselico pri Virantu. Veselica, pri kateri je svirala vojaška godba in je sodelovalo pevsko društvo „Ljubljana“, obnesla se je vrlo dobro in vrgla čistega dobička 200 gl. Prečastiti g. kurat Anton Koblar je z lepimi besedami pozdravil goste in jih navduševal za idejo slovenske šolske družbe. Če ob tej priliki povdarjamo zares pohvalno delavnost odbora te podružnice in prezaslužno in požrtovalno sodelovanje preč. g. kurata Koblarja, ki pri raznih podružničnih veselicah s svojimi prekrasnimi govori občinstvo navdušuje za lepo idejo družbe sv. Cirila in Metoda, želimo, da bi vsi ti našli obilo posnemalcev.

— **Šolska in učna razstava v Gorici.** Povodom tretje deželne učiteljske konference vršivše se zadnje tri dni minolega tedna v Gorici, priredila se je tudi letos šolska in učna razstava, ki se je prav posrečila. Pri otvoritvi konference in razstave so bili navzoči, cesarski namestnik tržaški vitez Rinaldini, deželni glavar Coronini, drž. poslanec dr. Gregoričič in dr. Konferenco je otvoril sam predsednik dež. šolski nadzornik vitez Ant. Klodič.

— **Vojaško.** Vsled nove organizacije deželnih bramb spadata sedaj domača brambovska bataljona št. 24. (Ljubljana) in št. 25. (Novomesto) k 4. brambovskemu polku v Gradcu. Dozdaj v Ljubljani nastanjeni štab brambovskega polka št. 5.

— **Šole.** V pava dva razreda gimnazije v Kranji se je vpisalo 134 učencev. Na višji gimnaziji v Ljubljani je vpisanih 690, na nižji pa 367 učencev; v tukajšnjo realko se je vpisalo 396 učencev. Te številke jasno pričajo veliko ukaželjnost slovenske mladine.

— **Ciganska nadloga.** V noči od 10. novembra t. l. so cigani ukradli Jožefu Hočevanju v Mostah pri Ljubljani prašiča, v noči od 12. na 13. novembra pa Janezu Lipovcu iz Jezerca za 13 gl. 50 kr. raznega blaga.

— Pri premovanji konj v Ribnici dne 7. t. m. so dobili premije za kobile z žrebeti: Jurij Poje iz Zajčjega Vrha 35 gld., I. Rigler iz Prapreč 20 gld., J. Mihič iz Koflerjev 15 gld., A. Šober iz Nemškevasi 15 gld. Za mlade kobile: M. Krainer iz Željn 25 gld., I. Gode iz Gor. Ložin 20 gld., I. Mihič iz Koflerjev 15 gld. Za žrebeta: B. Kovačič iz Sodašice in K. Zalokar iz Strug po 10 gld., A. Šober iz Nemškevasi, A. Tanko iz Goričevasi, A. Žužek iz Jakličevega in A. Arko iz Ribnice srebrne svetinje. — Dne 10. t. m. se je vršilo premovanje v Št. Jerneju. Za kobile z žrebeti so dobili: I. Stojin iz Ostroga 35 gld., Fran Krhin iz Dobov 20 gld., A. Pečnik z Gradišča, A. Krhin z Gor. Gradišča in Fr. Starič iz Rakovnika po 15 gld., I. Vrtačič s Prstovice, I. Globelnik iz Starevasi in A. Barborič iz Čadreža sreberne svetinje. Za mlade kobile: I. Stojin iz Ostroga 25 gld., Fr. Gorenjec iz Malenc 20 gld., F. Fabijan iz Sp. Gradišča 15 gld., A. Prijatelj iz Rakovnika in F. Krhin iz Dobav sreberni svetinji. Za žrebeta: A. Barborič iz Čadreža 15 gld., A. Kolarič iz Slinovec, A. Prijatelj iz Rakovnika in Fr. Jordan iz Malenc po 10 gld., Josip Globelnik iz Starevasi, Fr. Colarič in M. Repselj iz Št. Jakoba sreberne svetinje. — Pri konjski dirki vršivši se istega dne v Št. Jerneji so dobili: V prvem oddelku 1. darilo Jož Primc iz Zagorja; 2. darilo Jan. Kovačič iz Spod. Mahorove; 3. darilo Franc Kovač iz Novega mesta; v drugem oddelku 1. darilo Mihael Zalokar iz Zaboršta; 2. darilo Franc Tratnik iz Št. Jerneja; 3. darilo Jan. Recelj iz Št. Jerneja; v tretjem oddelku 1. darilo Ant. Šmid z Vinice; 2. darilo Jan. Repselj iz Škocijana; 3. darilo F. Franckheim; 4. darilo Jan. Vertačič iz Prstovice; v četrtem oddelku častno darilo Jož. Rus iz Mirnepeči. — Pri premovanji konj dne 11. septembra v Trebnjem so dobili za kobile z žrebeti: Simon Pristov iz Št. Vida 35 gld., Jožefa Hribar iz Vel. Gabra 20 gld., Jan. Zajc iz Podboršta, Ant. Žagar iz Belecerkve in Mihael Urbančič iz Igljenika po 15 gld., Julij Treo iz Male vasi, Ant. Bizjak iz Skuč in Franc Blatnik iz Prstovice srebrne svetinje. Za mlade kobile so dobili: Anton Poh iz Blata 25 gld., Jak. Koščak iz Družinske vasi 20 gl., Jožefa Hribar iz Vel. Gabra 15 gld., Franc Krevs srebrno svetinjo. Za žrebeta so dobili premije: Jož. Rus iz Mirnepeči in Ant. Zupančič iz Globodola po 10 gld., Anton Kušnik iz Trebnjega, J. Treo iz Malevasi, A. Bizjak iz Skuč, J. Pavlič iz Zapuž, Jakob Koščak iz Družinske vasi sreberne svetinje.

— Kontrolni shodi za rezerviste stalne vojne vršili se bodo po sledečem vspredu: A. Gorenjsko in okolica ljubljanska: 2. oktobra v Bohinjski Bistrici, 4. okt. v Kranjski Gori, 5. oktobra v Radovljici, 6. oktobra v Trziču, 7. in 8. oktobra v Kranju, 9. oktobra v Škofji Loki, 11. oktobra v Železnikih, 13. oktobra v Poljanah, 15., 16. in 17. oktobra za okolico ljubljansko, 18. oktobra na Grosupljem, 20. in 21. oktobra na Vrhniki, 23. in 24. oktobra v Kamniku ter 25. oktobra na Brdu pri Lukovici. B. Dolenjsko: 2. oktobra v Zatičini, 4. in 5. oktobra v Litiji, 6. oktobra v Zagorju, 7. oktobra v Radečah, 8. in 9. oktobra v Krškem, 10. oktobra v Kostanjevici, 12. oktobra v Mokronogu, 13. okt. v Trebnjem, 14. oktobra v Žužemberku, 16. in 17. oktobra v Novem Mestu, 19. oktobra v Metliki, 20. oktobra v Črnomlju, 22. in 23. oktobra v Kočevju, 24. oktobra v Ribnici ter 25. okt. v Vel. Laščah. C. Mesto Ljubljana: 12. oktobra za rezerviste pešpolkov in lovskih batalijonov in 13. oktobra za rezerviste ostalih vojnih krdel. Naknadni shodi bodo: 8. novembra za Gorenjsko in ljubljansko okolico, 9. novembra za Dolenjsko ter 10. novembra za mesto Ljubljana, vsakokrat v vojašnici sv. Petra.

Anarhisti.

V Tuhinji pri Trgu na Koroškem zasledujejo anarhistično zvezo. Kaj natančnejega še ni znanega. Socija-

lizem je precej razširjen mej koroškimi delavci in za socializmom se kaj rad prej ali slej pokaže anarhizem. Po načelih se tudi bistveno ne ločita, temveč le po sredstvih, s katerimi skušata doseči svoje namene.

Anarhizem se razširja prav po vsej Evropi. Tudi na Hrvaško so zašli njegovi propovedniki. V Zagrebu so te dni zaprli krojača Svetozarja Šečeviča iz Topolja na Ogerskem, ki je v Zagrebu, kjer je zadnji čas delal, razširjal anarhistične nauke. Po gostilnah in pa v svojem stanovanju je prijateljem in drugim razkladal, da ni Boga in da sta vera in cerkev škodljivi napravi in hujskal proti vladarju. Šečevič pa ni našel pravih tal v Zagrebu. Skoro vsi, kateri so ga poslušali, bodo sedaj pričali proti njemu. Mej drugim je za svoje nauke skušal pridobiti nekega mohamedanca, 18letnega kavarnarja Muharema Gjeladija, kateri ga je bil kar spodil, ko mu je jel praviti, da ni Boga. Pri sodišči je mohamedanec izpovedal, da pri njem doma bi tacega človeka kar ljudje ubili, in bi sodišče ne imelo nič opraviti z njim. Pri Šečeviču so našli več anarhističnih knjig in podobe anarhističnih vodij, katere je kazal ljudem, jim zatrjujoč, da so to jedino pravi svetniki.

Italijanski anarhisti menda sedaj hočejo delovati s požiganjem. Mislijo, da se bode to bolje obneslo, nego bodalo in bombe, mej človeško družbo pa baš požari napravljajo mnogo strahu. Dne 15. t. m. so pri Rimu zgorela velika skladišča sena. Sodi se, da so zažgali anarhisti. — V selu Pianezza pri Turinu je župan dobil več pretilnih pisem, v katerih se grozi, da vas zažgo na vseh štirih voglih. To se je res zgodilo. Dne 14. t. m. je na več krajih jelo goreti. Zgorelo je pet skladišč za seno in pa štiri hiše. Anarhisti so pa celo ovirali gašenje. Pomešali so se mej gasilce, na videz pomagali, v resnici pa skušali gašenje preprečiti. Trikrat so prerezali cevi za vodo. Na neki cesti našli so po pol ugašeno užigalnico neke bombe, kar je pač najbolje pokazalo, kakšni ljudje imajo tukaj delo.

Prebivalstvo v Italiji je zadnji čas v velikem strahu pred anarhisti, ki vedno požigajo. Poleg treh požarov pri Pianezzi so v savonski pokrajini anarhisti zažgali gozde pri Orcu in Calvisiu. Sodi se, da so mislili s tem doseči, da bi se razletela shramba za smodnik pri Orcu.

Oljka in vinska trta tudi ni več varna pred anarhisti. V Castellaru in štirih drugih krajih blizu Genuje, v Porto Maurizio, pri Collesanu in Monte Maggioru v palermški pokrajini so anarhisti zažgali gozde, vinograde in oljčne nasade. V Santa Catarini pri Palermu so zažgali hišo okrajnemu načelniku. Pri Pollini je baronu Francu pogorelo 18 štirjaških kilometrov gozda. Razne občine dobile so pretilna pisma.

V Rimu se slednjo noč nabijajo razni anarhistični plakati in napisi, v katerih se preti z umorom in požiganjem, ako zaprte anarhiste odpošljejo v posebno odkazano bivališče. Oblastva dobivajo pretilna pisma. Sprva se policija za kako pismo ni dosti brigala, ali drugače je pa sedaj, ko vidi, da se anarhisti ne šalijo in od vseh